

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 249/2013-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. B. S. a L. S., B., zastúpených advokátkou JUDr. E. L., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý proces a prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1 MObdo V/6/2010 a jeho uznesením z 27. novembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. S. a L. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. januára 2013 doručená sťažnosť JUDr. B. S. a L. S. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali

porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivý proces a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1 MOBdo V/6/2010 a jeho uznesením z 27. novembra 2012

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovatelia sú žalobcami v súdnom spore o vylúčení vecí z konkurznej podstaty vedenom na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 14 Cbi 15/04. Krajský súd rozsudkom z 10. apríla 2008 vyhovel žalobe sťažovateľov tak, že *„že uložil správcovi konkurznej podstaty úpadcu S. vylúčiť z konkurznej podstaty byt č. 43, na 5. podlaží na... v B. s odôvodnením, že tento byt ku dňu vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu, bol v bezpodielovom spoluvlastníctve sťažovateľov, ktorí ho nadobudli na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad do KN bol povolený 14. 10. 2002“*. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 Obo 81/2008, 1 Obo 85/2008 z 22. apríla 2009 potvrdil rozsudok krajského súdu z 10. apríla 2008 ako vecne správny. Najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 1 M ObdoV/6/2010 z 27. novembra 2012 označené rozsudky zrušil na základe mimoriadneho dovolania zo strany generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) č. k. VI/2 Pz 318/09-10 z 26. apríla 2010 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

3. Sťažovatelia vyslovili nespokojnosť s postupom najvyššieho súdu, ktorý *„zásadné argumenty sťažovateľov, vznesené vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu,... v napadnutom uznesení vôbec nereagoval, čím došlo k porušeniu práva... podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru“*.

4. Sťažovatelia ďalej (okrem iného) namietali, že *„Dovolací súd sa absolútne nevysporiadal s kľúčovou otázkou /námietskou/, že všetky orgány verejnej moci, o to viac*

orgány ochrany práv - medzi ktoré treba zaradiť aj generálnu prokuratúru, teda mimoriadneho dovolateľa musia rešpektovať princípy právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy, medzi ktoré sa zaraďuje aj princíp právnej istoty a ochrany dôvery účastníkov právnych vzťahov v platné právo a ochranu nimi nadobudnutých práv, ktoré sú garantované aj v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru, hoci sme mu v tomto smere ponúkli celý rad inšpiratívnych prameňov /napr. nález ÚS ČR sp. zn. II. ÚS 165/11 ap./, ale bez akejkoľvek odozvy...

Výhrady máme aj k ústavnej prípustnosti mimoriadneho dovolania, pretože ESLP opakovane dospieva k názoru, že takýto procesný inštitút porušuje princíp právnej istoty a v dôsledku toho aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru...

Presne podobný prípad je aj náš prípad, keď dovolací súd po 10 rokoch otvára otázku platnosti nadobudnutia vlastníckeho práva k bytu len na základe jeho domnienky, že prvý prevod vlastníctva mal byť – táto skutková otázka je ešte stále neuzatvorená – v rozpore s dobrými mravmi, takže ak sa to preukáže, doplatiť na to by mali súčasní vlastníci, ktorí za byt plnohodnotne zaplatili, vlastnícke právo bolo zavkladované do verejného registra, vyše 10 rokov boli v oprávnenej držbe, že im byt vlastnícky patrí a zrazu je všetko naopak...“.

5. Podľa názoru sťažovateľov „*zmätočná činnosť dovolacieho súdu zapríčinila porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, lebo ani napadnuté kasačné uznesenie najvyššieho súdu nesmerovalo k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia zmietajú od roku 2003, keď SKP (správca konkurznej podstaty, pozn.) zapísal ich byt do KP úpadcu aj napriek tomu, že zaň riadne zaplatili a v súlade s platným právom nadobudli vlastnícke právo, ktoré doteraz nebolo relevantným spôsobom spochybnené“.*

6. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné práva JUDr. B. S. a L. S., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru a na prerokovanie vecí v primeranej dobe podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, uznesením Najvyššieho súdu SR z 27. 11. 2012, sp. zn. I MOBdo V 6/2010, porušené boli.

2. *Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. 11.2012 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.*

3. *Najvyššiemu súdu SR prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietahov.*

4. *JUDr. B. S. a L. S. priznáva finančné zadosťučinenie každému po 10.000 EUR, ktorú sumu im zaplatí Najvyšší súd SR do 2 mesiacov od doručenia nálezu.*

5. *Najvyšší súd SR je povinný zaplatiť sťažovateľom náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 331,12 EUR v lehote do 2 mesiacov, a to na účet ich právnej zástupkyňi JUDr. E. L.“*

Sťažovatelia súčasne žiadali, aby ústavný súd „*odložil vykonateľnosť uznesenia Najvyššieho súdu SR z 27. 11. 2012, sp. zn. 1 MObdo V 6/2010, až do rozhodnutia vo veci samej*“.

7. Ako dôkazový materiál sťažovatelia k sťažnosti pripojili odvolací rozsudok najvyššieho súdu z 22. apríla 2009, mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora z 26. apríla 2010, vyjadrenie sťažovateľov z 18. augusta 2010 k nemu a napadnuté (dovolacie) uznesenie najvyššieho súdu z 26. novembra 2012.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom... Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu... Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom... Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok... Podľa č. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát...

10. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľov zaručených ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom postupom a dovolacím rozhodnutím najvyššieho súdu (pozri body 1 a 6).

11. Najvyššiemu súdu (v postavení dovolacieho súdu), ktorý napadnutým uznesením sp. zn. 1 M Obdo V/6/2010 z 27. novembra 2012 zrušil prvostupňový a tiež odvolací rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, sťažovatelia vytýkajú najmä jeho stotožnenie sa so skutkovými a právnymi závermi generálneho prokurátora vyjadrenými v jeho mimoriadnom dovolaní z 26. apríla 2010, nevysporiadanie sa s ich argumentáciou vznesenou vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu a tiež pochybnosťami o prípustnosti mimoriadneho dovolania (pozri tiež body 3 a 4).

12. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

13. Sťažnosť ústavnému súdu možno podať len vtedy, keď boli pred jej podaním vyčerpané všetky prostriedky, ktoré zákon na ochranu práv poskytuje. Takým prostriedkom sa podľa ustanovenia § 53 zákona o ústavnom súde rozumie riadny opravný prostriedok, mimoriadny opravný prostriedok, výmúc návrh na obnovu konania a iný právny prostriedok, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd poskytuje.

14. V danom prípade je ústavná sťažnosť neprípustná, pretože smeruje proti zrušujúcemu rozhodnutiu najvyššieho súdu (pozri body 2 a 11), ktoré treba považovať za procesné rozhodnutie nemajúce charakter rozhodnutia „konečného“. Po tomto rozhodnutí konanie vo veci samej bude pokračovať na krajskom súde. Najvyšší súd neodmietol sťažovateľom poskytnutie súdnej ochrany (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru),

vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovatelia budú mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred krajským súdom uplatniť ochranu označených práv, aj svoju argumentáciu týkajúcu skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že majú ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany týchto práv (vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu), ktorých porušenie namietali vo svojej sťažnosti. V danej veci sa súdne konanie nachádza v štádiu prvostupňového konania na krajskom súde, ktorý bude vo veci ďalej konať v intenciách nariadeného doplnenia dôkazov (súvisiacich s posúdením prípadnej absolútnej neplatnosti uzavretých zmlúv o prevode majetku, pozn.). K vykonávaniu dôkazov sa sťažovateľ bude môcť v konaní pred krajským súdom a následne aj pred odvolacím súdom vyjadriť za tých istých podmienok ako druhý účastník konania. Ústavný súd preto nevidí v tvrdeniach sťažovateľov žiadnu takú okolnosť alebo dôvod, pre ktorý by sa mali sťažovatelia v ďalšom konaní o predmetnej veci, v ktorej sú žalobcami, dostať do podstatne nevýhodnejšej situácie v porovnaní so žalovaným.

15. Ústavný súd na záver poznamenáva, že dôvody uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Obdo V/6/2010 z 27. novembra 2012 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce z v konaní zistených skutkových okolností a nadväzujúce na ne (na danú vec) použitých aktuálnych všeobecne záväzných právnych predpisov. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje predovšetkým nedostatočne zistený skutkový stav a v dôsledku toho nesprávnu aplikáciu relevantných právnych noriem Občianskeho súdneho poriadku, Občianskeho zákonníka a zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, k čomu najvyšší súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03).

16. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1

ods. 1 dodatkového protokolu nie je daná jeho právomoc na prerokovanie veci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Pokiaľ sťažovatelia namietali aj priet'ahy v prebiehajúcim súdnom konaní (pozri bod 6.1), ústavný súd primerane k odôvodneniu tejto časti sťažnosti sťažovateľmi (pozri bod 5) ešte dodáva, že sťažovatelia nielenže namietali priet'ahy výlučne v dovolacom konaní, ale navyše ani nepreukázali, že v tejto súvislosti podali sťažnosť na priet'ahy v súdnom konaní podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Uvedený nedostatok podľa stabilnej rozhodovacej praxe ústavného súdu (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05) má za následok odmietnutie sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

18. Vzhľadom na uvedené zistenia (pozri body 14, 15 a 16), podľa ktorých nedošlo (predovšetkým) k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy ani čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, ktorého porušenie sťažovatelia namietali aj v spojení s označenými článkami ústavy a dohovoru (pozri bod 6.1).

19. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2013